

|Centar za **mirovne** |studije|

www.cms.hr

Kampanja za afirmaciju i zaštitu prava na azil

Od stupanja na snagu Zakona o azilu, 1. srpnja 2004. godine, u Republici Hrvatskoj **azil je zatražila 4.668 osoba**. Od toga je tek **131 osoba stvarila status izbjeglice**, što kroz status azila, što kroz status supsidijarne zaštite. Prema Zakonu o azilu, izbjeglice imaju pravo na: boravak, smještaj, rad, zdravstvenu zaštitu, socijalnu skrb i dr. Unatoč zajamčenim pravima, mnoge izbjeglice danas ne ostvaruju brojna od temeljnih prava. Restriktivne politike azila i nevoljkost političkih institucija kontinuirano proizvode otežanu integraciju s kojom se izbjeglice suočavaju u svakodnevnom životu.

OBRAZOVANJE

- **Tečaj hrvatskoga jezika** za odrasle izbjeglice nikada nije uspostavljen ili sustavno omogućen.
- **Pripremna nastava za učenike** koji ne znaju ili nedostatno znaju hrvatski jezik ne provodi se unatoč postojećem popisu škola u kojima bi se takva nastava trebala provoditi.
- Izbjeglice se suočavaju s nizom poteškoća prilikom pokušaja **upisa na fakultet** ili nastavka studija započetog u zemlji porijekla s obzirom da ih se tretira kao hrvatske državljane ili kao strance. Pred njih se postavlja zahtjev **plaćanja školarine** po kriteriju za strance ili ravnopravne hrvatskim državljanima od kojih se očekuju rezultati državne mature.
- Djeca koja nisu hrvatski državljani, nemaju pravo na **stipendije**.
- Nije omogućeno besplatno **pohađanje osnovne škole** odraslima koji ju nisu završili ili nemaju dokaz o završetku iste.

KOMUNIKACIJA I RAZUMIJEVANJE OKOLINE

- U svakodnevnoj komunikaciji s institucijama ili prilikom posjeta liječniku, izbjeglicama nije omogućen **prijevod**.
- Unatoč istaknutom zakonskom pravu, **informiranje o povijesti, kulturi i društvu** nije osigurano.

KVALIFIKACIJE I TRŽIŠTE RADA

- Nije razvijen sustav **priznavanja obrazovnih kvalifikacija** izbjeglica temeljem uvažavanja različitih obrazovnih sustava i standarda kompetencija.
- **Tržište rada** nije dovoljno otvoreno prema zapošljavanju i stručnom usavršavanju izbjeglica. Većina izbjeglica nikada nije imala priliku biti zaposlena u Hrvatskoj.

STANOVANJE

- Država nije osigurala kvalitetna **stambena rješenja** za izbjeglice u prve dvije integracijske godine.
- Iznajmljeni stanovi uglavnom nisu odgovarajući, a stanodavci često pokazuju ksenofobne stavove.

- Nakon odobrene zaštite, izbjeglice nekada čekaju i po nekoliko mjeseci na stan u Prihvatilištu za tražitelje azila.

VLASNIŠTVO

- Izbjeglice s trajnim statusom azila u Hrvatskoj, nemaju pravo na **vlasništvo**, odnosno posjedovanje nekretnina, pokretne imovine i dr.

DJECA BEZ PRATNJE RODITELJA ILI SKRBNIKA

- Djeci bez pratnje nije osiguran odgovarajući **smještaj** niti tijekom postupka, niti nakon odobrenja zaštite. Djeca uglavnom borave u domu za odgoj djece i mladeži koji je primarno namijenjen djeci s poremećajima u ponašanju.

ZDRAVSTVENA NJEGA

- Izbjeglice nisu osiguranici HZZO-a unatoč zakonskom pravu na **zdravstvenu skrb**. Stoga, liječnici odbijaju primati izbjeglice kao pacijente.
- Nikada nisu sustavno razvijeni psiho-socijalni i rehabilitacijski programi za brigu o **mentalnom zdravlju**, a osobito za izbjeglice s traumom.

ULOGA MINISTARSTAVA U INTEGRACIJI

- Ministarstva ne odgovaraju na pismena i usmena upozorenja tražitelja azila i organizacija za ljudska prava oko **alarmantnih pitanja** koja se tiču zdravlja, novčane pomoći, socijalne skrbi i dr.
- Već mjesecima nije imenovan **voditelj Prihvatilišta za tražitelje azila** u zagrebačkom naselju Dugave.

POSTUPAK ZA AZIL

- **Trajanje postupka** za azil traje dugo. Izbjeglice poput onih iz Sirije kojima je život ugrožen teškim ratnim stanjem čekaju na rješenja i više od pola godine te mnogi, s obzirom na neizvjesnost postupka, napuštaju Hrvatsku.
- Suprotno zakonskim odredbama, **novčana pomoć** za vrijeme trajanja postupka traženja azila nije omogućena svima niti redovito.

DETENCIJA TRAŽITELJA AZILA

- Suprotno međunarodnim konvencijama i zakonskim odredbama, i dalje se tražitelje azila drži pritvorene u **Prihvatnom centru za strance u Ježevu**.